IL-QORTI TAL-APPELL KRIMINALI

Onor. Imħallef Dr. Aaron M. Bugeja M.A. (Law), LL.D. (melit)

Illum it-22 t'Ottubru 2019

Appell numru 234 tal-2019

Il-Pulizija
vs
Mohamed BERKOUK,
Maalem ABDERRAHMANE,
Lazhari ZAMOUCHE

Il-Qorti :

1. Dan huwa appell minn sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) nhar id-29 ta' Lulju 2019 fil-konfront ta' **Mohamed BERKOUK, Maalem ABDERRAHMANE, u Lazhari ZAMOUCHE** fejn ġew mixlija talli

bejn it-23 ta' Lulju 2019 u 1-25 ta' Lulju 2019 b'diversi atti maghmulin minnhorn, ukolliekk fi zminijiet differenti, li jiksru l-istess dispozizzjonijiet tal-ligi jew dispozizzjonijiet relatati mal-ligi u li gew maghmula b'rizoluzzjoni wahda, fil-Belt Valletta u f'dawn il-Gzejjer:

1. Ikkommettew serq ta' basket bi flus kontanti, mobile phone tal-ghamla Samsung J5, diversi dokumenti u cwievet, ghad-detriment ta' Mahmoud Dughiem u/jew persuni ohra liema serq huwa kkwalifikat bil-valurta' aktar minn mitejn u tnejn u tletin Ewro u erba w disghin centezmu (€232.94) izda anqas minn elfejn, tliet mija u disgha u ghoxrin euro u sebgha u tletin centezmu (€2,329.37) u dan bi ksur tal-Artikoli 261, 267 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.
2. Ikkommettew serq ta' basket bi flus kontanti, mobile phone tal-gharnla HTC; dokument u Apple Ipod, ghad-detriment ta' Peter Hatzimarkou u/jew persuni ohra liema serq huwa kkwalifikat bil-valur ta' aktar minn mitejn u tnejn u tletin Ewro u erba w disghin centezmu (€232.94) izda anqas minn elfejn, tliet mija u disgha u ghoxrin euro u sebgha u tletin centezrnu (€2,329.37) u dan bi ksur tal-Artikoli 261, 267 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

3. ikkommettew serq ta' basket bi flus kontanti, ghad-detriment ta' Claire Dautricourt u/jew persuni ohra liema serq huwa meqjus bha1a serq semplici u dan bi ksur tal-Artiko1i 284 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

4. ikkommettew serq ta' basket bi flus kontanti, ghad-detriment ta' persuni mhux maghrufa liema serq huwa meqjus bhala serq semplici u dan bi ksur tal-Artikoli 284 tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Il-Qorti giet mitluba sabiex f'kaz ta' htija, barra milli tapplika il-piena skont il-ligi, tordna lill-imputat ihallas l-ispejjez li ghandhom x'jaqsmu mal-hatra tal-esperti skond l-Artiklu 533 tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

2. Permezz tas-sentenza aktar il-fuq imsemmija, dik il-Qorti sabet lill-imputati **Mohamed BERKOUK, Maalem ABDERRAHMANE, u Lazhari ZAMOUCHE**, fuq l-ammissjoni tagħhom ħatja tal-imputazzjonijiet miġjuba kontrihom u wara li rat l-artikoli 18, 261(c), 267, 279(a), 284 u 285 tal-Kodiċi Kriminali ikkundannathom għall-piena ta’ disa’ xhur priġunerija kull wieħed minnhom kif ukoll li a tenur tal-artikolu 532A tal-Kodiċi Kriminali ordnathom iħalsu l-ammont ta’ elf u tliet mitt euro (€1,300) lill-vittmi fi żmien sitt xhur.

3. **Mohamed BERKOUK, Maalem ABDERRAHMANE, u Lazhari ZAMOUCHE** appellaw b'rikors datat 5 t'Awissu 2019 u saħqu s-segwenti : -

Illi hekk kif inghad qabel l-appellanti ikkoperaw fis-shih mal-ufficial tal-Pulizija sa mill-ewwel istanti tal-investigazjoni;

Illi l- appellanti wrew l-intenzjoni li jirritornaw lejn art twelidhom, u cioe' I-Algeria gialadarba jingħtaw is-sentenza fid-dawl tal-fatt li anke ghandhom il-familja kollha tagħhom hemm fosthom tfal minuri izda pero dan ma setax isir stante li gew ikkundannati ghal perjodu karcerazzjoni effettiva;

Illi hija l-umli fehma tal-esponenti li l-appellanti tenut kont tac-cirkostanzi tal-kaz odjern kif indikat supra, jimmeritaw sentenza sospiza, stante li kkoperaw fis-shih, giet r-ritornata r-res furtiva u ghandhom fedina penali netta;

Illi s-socjeta Maltija f'dawn l-ahhar zminijet dejjem sostniet favur il-gustizzja riparattrici, fejn persuna li zbaljat tinghata cans sabiex tkun tista' tintegra fis-socjeta mil-gdid, u kwindi minflok tkun rinnegata tiehu rwol attiv ghat-titjib tal-hajja, f'dan il-kaz, il-boghod mill-gzejjer Maltin;

Illi I-esponenti ma humiex ser jipprovaw jidhku bil-Qorti, anzi ser jkunu minn ta' quddiem li jammettu li *modus operandi* u r-reati nnifishom humaserji, hekk kif irribadit l-Qorti tal-Magistrati, 'izda pero' lilhin mis-serjeta' tar-reati kull piena ghandha tkun il-frott tal-bilanc bejn ir-riforma taI-persuna u dannu lis-socjeta';

Illi l-interess principali f'dan il-kaz hu li l-vittmi kollha jigu kumpensati Iura l-oggetti u flus misruqa kif filfatt gara f'dan il-kaz ghalkemm ghandu jkun hemm ukoll piena li taghti lezzjoni, lill-imputati izda piena ta' sentenza sospiza kienet tkun iktar adegwata fiċ-cirkostanzi tal-kaz stante illi kien ikollhom xi haga ta' deterent li jekk jergghu jigu Iura Malta u jwettqu reat iehor fi zmien stipulat mill-Onorabbli Qorti kienu hemmhekk imbghad jehlu tas-sentenza odjerna ukoll;

Illi hija l-fehma tal-esponenti 1i fil-kaz *de quo,* l-Onorabbli Qorti tal-Magistrati filwaqt li ttentat li ssib il-bilanc bejn ir-reat u s-socjeta, naqset 1i taghmel dan, minhabba li giet offuskata mil-ghajta tal-prosekuzzjoni sabiex l-appellant odjern jintuza bhala ezempju u deterrent, u dan huwa alimentat

stante li l-Onorabbli Qorti tal-Magistrati filwaqt li ghamlet referenza ghal gurisprudenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali, naqset milli tapplika dak ikkontemplat mill-istess Onorabbli Qorti tal-Appell;

Illi huwa ndesiderabli li din il-Qorti tiddisturba l-ezercizju tal-ewwel Qorti, sakemm tali ma jigix pruvat li sat b'nuqqas manifest lejn ic-cirkostanzi u l-aspettt partikolari tal-kaz, kif effettivament jemmen li gara fil-kaz in dizamina, fejn tali produca piena wisq harxa. Dan il-principju kien gie ukoll kristallizzat fis-sentenza fil-kaz il-Pulizija vs. Joseph Attard moghtija mill-Onorabbli Qorti ta' l-Appell Kriminali presjeduta mill-Imhallef Patrick Vella fis-sitta u ghoxrin (26)ta' Jannar tal-elfejn u wiehed 2001, fejn il-Qorti qalet li:

"Il-Qorti tal-Appell rarament tbiddel il-piena li tkun imponiet l-eunoel Qorti. Dan taghmlu biss meta jkun manifestament evidenti li dik il-Qorti tkun imponiet xi piena mhux kontemplata mili-ligi ghar-reat in ezami, jew tkun xi piena harxa wisq jew sproporzjonata ghal dak li jkun ghamel il-hati, jew tkun xi piena mhux fil-parametri tal-ligi:"!

4. Il-Qorti semgħet ukoll is-sottomissjonijiet tal-partijiet matul is-seduta miżmuma nhar it-8 t'Ottubru 2019 u rat l-atti tal-kawża. Il-Qorti qieset li l-partijiet qablu li l-piena inflitta kienet fil-parametri tal-Liġi kif ukoll li ma kienx hemm xi żball fil-prinċipju warajha. Id-Difiża tikkontendi prinċipalment li l-piena kienet fil-forma tagħha eċċessiva in kwantu kien hemm lok u l-estremi fattwali u legali biex dik il-piena tiġi mogħtija fil-forma sospiża tagħha.

Ikkunsidrat : -

5. Illi l-Qorti tal-Maġistrati għamlet diversi konsiderazzjonijiet meta ġiet biex teroga l-piena tagħha. Fosthom ikkunsidrat is-segwenti : -

Illi l-imputati ammettew l-imputazzjonijiet migjuba fil-konfront taghhom u ghaldaqstant dawn gew sodisfacjentement ippruvati.

Inkwantu ghall-piena filwaqt li I-Prosekuzzjoni waqt it-trattazzjoni ssottomettiet Ii kienu qeghdin jinsistu fuq prigunerija effettiva, id-difiza ssottmettiet Ii tenut kont l-ammissjoni bikrija u I-fatt li diga' giet ritornata

s-somma ta' E1,100 u I-imputati huma disposti jhallsu 1-kumplament ghandu jimmilita favur sentenza sospiza.

Illi dwar il-piena li ghandha tigi erogata din il-Qorti hadet In kunsiderazzjoni diversi fatturi.

Illi in linea generali jibda biex jinghad li l-piena m' ghandhiex isservi bhala xi forma ta' vendikazzjoni tas-socjeta fil-konfront tal-hati. Il-piena ghandha diversi skopijiet. Wiehed minnhom huwa sabiex jigi ripristinat it-tessut socjali li jkun gie mcarrat bil-ghemil kriminali ta' dak li jkun.

Taht dan l-aspett jassumu importanza, fost affarijiet'ohra, kemm ir-rizarciment tad-dannu da parti tal-hati kif ukoll ir-riforma tal-istess hati.

Skop iehol tal-piena huwa dak li tiġi profetta s-soċjeta. Dan l-iskop jitwettaq kemm billi fil-kaz ta' persuni li b' ghemilhom juru li huma ta' minaccja ghas-socjeta dawn jinzammu inkarcerati u ghalhekk barra mic-cirkolazzjoni, kif ukoll billi, fil-kaz ta' reati gravi, is-sentenza tibghat messagg car li jservi ta' deterrent generali. Il-Qrati ta' gustizzja kriminali dejjem iridu jippruvaw isibu l-bilanc gust bejn dawn u diversi skopijiet ohra tal-piena.

Illi c-cirkostanzi ta' kull kaz huma partikolari ghal dak il-kaz u normalment ivarjaw radikalment mic-cirkostanzi ta' kull kaz iehor. Huwa impossibbli ghalllegislatur li jipprevedi dawn ic-cirkostanzi kollha u, a priori, jistabilixxi (ghal kull reat) piena specifika ghal kull sensiela ta' cirkostanzi differenti li fihom jista' jitwettaq dak l-istess reat.

Illi huwa propju ghalhekk illi ghal kull reat il-Ligi ma tistipulax piena fissa imma tistipula minimu u massimu; jispetta lill-Qorti biex fid-diskrezzjoni taghha, u entro dawk il-parametri, teroga dik il-piena permezz ta' liema, skond ic-cirkostanzi ta' kull kaz, tipprova ssib dak il-bilanc gust bejn d-diversi skopijiet li ghandhom jintlahqu.

Illi pero' c-cirkostanzi ta' kull kaz tant jistghu jikunu partikolari li l-piena prospettata mill-legislatur, anke fil-minimu taghha, ma sserviex biex jintlahaq dak il-bilanc fuq imsemmi. Il-Qorti fil-fatt ghandha l-fakolta li fid-diskrezzjoni taghha, u fejn il-Ligi ma teskludiex l-ezercizzju ta' din il-fakolta, teroga piena li tkun taht il-minimu preskritt fil-ligi.

Illi aktar minn hekk il-Ligi tipprospetta li l-esekuzzjoni ta'sentenza (ta' prigunerija) tigi sospiza ghal perjodu ta' zmien u, jekk ikun opportun, din is-sospensjoni tista' ssir taht certu kundizzjonijiet, inkluz ordni ta' supervizzjoni u ordni ta' trattament.

Illi dwar il-varji modi kif il-Qorti tista' titratta ma' persuna misjuba hatja ta' xi reat u x'evalwazzjoni ghandha ssir biex jigi stabbilit liema minn dawn il-modi jservi l-aktar lill-gustizzja, kellha l-opportunita tippronunzja ruhha l-Qorti ta' l-Appell Kriminali. Fis-sentenza moghtija fil-kawża **Il-Pulizija vs Maurice Agius** dik il-Qorti (anke b'riferenza ghas-sentenza taghha stess mghotija fil-kawża **Il-Pulizija vs Anthony Wood** qalet hekk:

Huwa car...., li t-ewwel haga li qorti trid tiddecidi hi jekk il-kaz jimmeritax piena ta' prigunerija, b'mod li jigu eskluzi (jekk kienu talvolta applikabbli u mhux aprioristikament eskluzi mill-ligi stess) mizuri bhal ordinijiet maghmula taht l-Att dwar il-Probation jew multa. Jekk jigi stabbilit, tenut kont tac-cirkostanzi kollha, li l-kaz kien jimmerita prigunerija, il-gudikant irid jghaddi ghat-tieni stadju, u cioe biex jiddetermina t-tul ta' tali prigunerija. Hawn ukoll il-gudikant ma jridx joqghod ihares lejn is-subartikolu (1) *tal-Artikolu 28A u jipprova jara kif ibaxxi l-piena biex igibha ma teccedix is-sentejn. Il-piena ta' prigunerija trid tkun dik il-piena li oggettivament taghmel ghall-kaz, indipendeniement minn jekk tkunx tista' tigi sospiza o meno. Huwa biss jekk il-piena hekk oggettivament stabbilita ma tkunx ta' aktar minn sentejn prigunerija li l-gudikant jghaddi ghat-tielet stadju, u cioe'biex jikkonsidra jekk ghandux jissospendi o meno tali piena (ghal perjodu ta' mhux anqas minn sena u mhux izjed minn erba' snin). Huwa evidenti li l-ewwel haga li trid issir f dana t-tielet istadju hi li wiehed jara jekk hemmx xi ostakolu statutorju ghal tali sospensjoni ....; jekk ma hemmx tali ostakoli, allura, u allura biss, iqum il-kwistjoni ta' jekk il-piena ta' prigunerija ghandhiex tigi sospiza u, jekk jkun jidhrilha li l-kaz ikun wiehed li fih sentenza ta' prigunerija ghandha tigi sospiza, x'ghandu jkun il-perjodu operattiv taghha (cioe ghal kemm zmien tibqa' hekk sospiza fuq ras il-hati). Huwa minnu li, kif jispjega l-Professur David Thomas fil-ktieb tieghu Principles of Sentencing "the difficulty that arises at this point is that if the first two stages have been followed correctly, all factors 'which are relevant to the sentence should have been taken into account already. The sentencer must either give, double weight to some factors for which he has previously made allowance in calculating the length of the sentence, or search for some new factors which will justify suspension although they are not relevant to the other issues which the sentencer has already considered."*

Din il-Qorti, fis-sentenza taghha aktar il-fuq imsemmiia (ta' Anthony Wood) hadet linja aktar prammatika milli forsi teoretika jew akkademika u, fuq l-iskorta ta' sentenzi precedenti, stabbiliet li sentenza sospiza, oltre li ghandha tkun applikata bhala eccezzjoni u mhux bhala regola, ghandha tinghata f'kaz ta' xi cirkostanza partikolari li minhabba fiha l-Qorti thoss li ma jkunx opportun li tapplika l-piena "normali" preskritta mill-ligi ta' prigunerita b'effett immedjat. Fi kliem iehor, hemm bzonn li jkun hemm cirkostanza (jew cirkostanzi) specjali (mhux neccessnrjament, pero , cirkostanzi specjali u straordinarji bhalma jissemmew fl-Artikolu 21 tal-Kap. 9) *li jaghmlu l-eccezzjoni (is-sospensjoni tal-piena ta' prigunerija) aktar indikata ghar-retta amministrazzjoni tal-gustizzja mir-regola (il-piena karcerarja b'effett immedjat).*

Naturalment huwa impossibbli li wiehed jiddetermina aprioristikameni x'inhi jew x'iista' tkun tali cirkostanza (jew cirkostanzi), jew li jipprova jiddefiniha. Il-buon sens, pero , jissuggerixxi diversi cirkustanzi, u kriterji ohra, li għandhom jitqieghdu ftl-kfief ial-mizien: il-gravita tar-reat, il-mod kif ikun twettaq, l-impatt fuq is-societa, il-hsara rizultanti, jekk wiehed ghamilx tajjeb ghal dik il-hsara, il-koperazzioni u l-ghajnuna li wiehed ikun ta lill-puliziia ftl-kors tal-investigazzjoni, l-ammissjoni bikrija (b'mod li l-istat ma jinkorrix f'aktar spejjez), l-impatt tas-sospensjoni jew in-nuqqas ta' sospensjoni kemm fuq il-persuna misjuba hatja kif ukoll fuq is-socjeta, jekk il-persuna misjuba hatja hix perikoluza u/jew x'indikazzjoniiiei hemm li hija tista' terga' tikkommetti reat iehor (simili jew ta' xorta ohra), u hafna u hafna cirkostanzi ohra. Jinghad ukoll li, filwaqt li gudikant, fil-ghoti ial-piena (u dan mhux biss fil-kaz ta' jekk sentenza ta' prigunerija ghandhiex tigi sospiza o meno) ghandu jiehu kont tal-impatt tar-reat fuq is-socjeta u tar-reazzjoni tas-socjeta ghal dak it-tip ta' reat (tali reazzjoni hija r-rifless ta' dak l-impatt), il-gudikant mhux qieghed hemm biex jissodisfa l-ghajta ta' dawk li, ma' kull sentenza, tarahom jiktbu fil-gazzetti jew f'xi blog fuq l-internet biex jikkritikaw kollox u bl-addocc ghax minghalihom li saru issa esperti anke fil-ligi u fil-mod kif is-sentenzi ghandhom jigu decizi. Kif qal Lord Justice Lawton fil-kawza R *v. Sargeant: "Society, through the courts, must show its abhorrence of particular types of crime, and the only way in which the courts can show this* is *by the sentences they pass. The courts do not have to reflect public opinion. On the other hand, they must not disregard it. Perhaps the main duty of the court is to lead public opinion.*

Illi f'dawn il-proceduri tqis li ghandha tikkundanna lill-imputati ghal prigunerija effettiva. Huwa minnu li ammettew fi stadju bikri, li ghandhom fedina penali netta u li hallsu diga' parti mill-ammont misruq. Biss pero' in vista tas-sottomissjonijiet li semghet u wara li rat l-atti, il-Qorti ma tistax tinjora l-gravita tar-reati li twettqu fi ftit jiem mill-imputati. Ghalhekk tqis li l-piena idonea ghandha tkun dik ta' prigunerija. Il-kwistjoni tibqa' jekk tali sentenza ta' prigunerija ghandhiex tigi sospiza. Fil-fehma tal-Qorti t-twegiba hija fin-negattiv u dan ghar-raguni tal-mod kif twettqu r-reati u l-impatt li halla fuq il-vittmi u certament li ma jistax jinghad li l-imputati ghandhom xi skuzanti bhal per ezempju l-immaturita'.

Ikkunsidrat : -

6. Peress li dan huwa appell limitat biss għall-piena inflitta, din il-Qorti trid tistħarreġ jekk il-Qorti tal-Maġistrati setgħetx legalment u raġonevolment tasal għas-sentenza tagħha billi tanalizza jekk il-piena inflitta minn dik il-Qorti kienetx taqa' fil-parametri legali, jekk

kienetx żbaljata fil-prinċipju, jew jekk kienetx manifestament eċċessiva. Kif ġie mistqarr mill-Qorti tal-Appell Kriminali (Superjuri) fil-kawża fl-ismijiet ***The Republic of Malta vs. Kandemir Meryem Nilgum and Kucuk Melek*** deċiża nhar il-25 t'Awissu 2005 :

> It is clear that the first Court took into account all the mitigating as well as the aggravating circumstances of the case, and therefore the punishment awarded is neither wrong in principle nor manifestly excessive, even when taking into account the second and third grounds of appeal of appellant Melek. As is stated in Blackstone's Criminal Practice 2004 (supra):
>
> "The phrase 'wrong in principle or manifestly excessive' has traditionally been accepted as encapsulating the Court of Appeal's general approach. It conveys the idea that the Court of Appeal will not interfere merely because the Crown Court sentence is above that which their lordships as individuals would have imposed. The appellant must be able to show that the way he was dealt with was outside the broad range of penalties or other dispositions appropriate to the case. Thus in Nuttall (1908) 1 Cr App R 180, Channell J said, 'This court will...be reluctant to interfere with sentences which do not seem to it to be wrong in principle, though they may appear heavy to individual judges' (emphasis added). Similarly, in Gumbs (1926) 19 Cr App R 74, Lord Hewart CJ stated: '...that this court never interferes with the discretion of the court below merely on the ground that this court might have passed a somewhat different sentence; for this court to revise a sentence there must be some error in principle." Both Channell J in Nuttall and Lord Hewart CJ in Gumbs use the phrase 'wrong in principle'. In more recent cases too numerous to mention, the Court of Appeal has used (either additionally or alternatively to 'wrong in principle') words to the effect that the sentence was 'excessive' or 'manifestly excessive'. This does not, however, cast any doubt on Channell J's dictum that a sentence will not be reduced merely because it was on the severe side – an appeal will succeed only if the sentence was excessive in the sense of being outside the appropriate range for the offence and offender in question, as opposed to being merely more than the Court of Appeal itself would have passed."[2]
>
> This is also the position that has been consistently taken by this Court, both in its superior as well as in its inferior jurisdiction.

7. Fi ftit kliem, jispetta lill-Qorti tal-Maġistrati li tiddeċiedi fuq il-fatti tal-każ, fuq jekk l-imputat ikunx ħati jew le, u jekk ħati, x'piena

għandha tingħatalu. Jekk il-Qorti tal-Maġistrati ma tkunx ħadet xi żball fl-analiżi tal-provi jew tal-Liġi, allura s-sentenza tagħha tibqa' torbot u din il-Qorti ma tistax taqbad u tbiddilha jew tħassarha jekk ma jkunx hemm raġuni valida għaliex. Jekk pero l-Qorti tal-Maġistrati tkun ħadet xi żball, imbagħad din il-Qorti għandha d-dmir li dak l-iżball tirranġah.

8. Din il-Qorti trid tanalizza wkoll jekk il-Qorti tal-Maġistrati applikatx piena li kienet **manifestament eċċessiva** meta wieħed jieħu kont ukoll tal-aspetti retributtivi u preventivi tas-sentenza emessa minnha. Kif intqal aktar il-fuq fl-appell ***Kandemir*** u li ġie wkoll imbagħad ribadit fl-appell superjuri ***Ir-Repubblika ta' Malta vs. Marco Zarb***, deċiża nhar il-15 ta' Diċembru 2005, din il-Qorti bħala Qorti ta' appell ma tiddisturbax is-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-ewwel istanza sempliċiment għaliex kienet tippreskrivi piena li kienet għola minn dik li din il-Qorti kif komposta kienet kieku tagħti kieku kienet hi li qegħda teroga l-piena. Biex l-appell jirnexxi, kien meħtieġ li l-appellant juri li l-piena mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati kienet toħroġ barra mill-parametri tal-piena jew miżuri applikabbli għall-każ. Din il-Qorti ma tinterferix ma pieni li ma jkunux jidhru li huma żbaljati fil-prinċipju, għalkemm ikunu jidhru li huma pieni ħorox għal xi Ġudikanti. Biex piena mogħtija minn Qorti tal-Ewwel Istanza tkun tista' tiġi mibdula jrid jiġi pruvat li kien hemm xi żball fil-prinċipju meta ġiet emanata dik il-piena.

9 Il-ġustifikazzjoni tal-piena fl-eżerċizzju tad-Dritt Penali modern hija pernjata fuq tliet prinċipji kardinali u tiffoka fuq tliet effetti prinċipali, jiġifieri l-effett :

(a) Retributtiv;

(b) Preventiv; u

(c) Riedukattiv jew rijabilitattiv tal-piena

L-**aspett retributtiv** tal-piena huwa, skont il-ġurista Francesco Carnelutti, dak li jservi biex jirristabbilixxi is-sitwazzjoni morali soċjali għal kif kienet qabel ma seħħet il-ħsara lis-soċjeta bil-kommissjoni tar-reat. U s-soċjeta teżiġi li l-ħati jagħmel tajjeb għall-azzjoni vjolattiva tad-dritt penali kommessa minnu u li tkun kisret il-paċi u trankwillita' tagħha.

L-**aspett preventiv** tal-piena huwa dak li jrid jassigura li l-piena tkun strument li bih, grazzi għal biża li s-sanzjoni li tkun tista' tingħata toħloq f'moħħ is-soċjeta, b'mod li dak li jkun jerġa jaħsibha darbtejn qabel ma jikkommetti reat. Fi kliem ieħor, minħabba l-biża li teħel il-piena, persuna tiġi mġegħela tixtarr sew il-konsegwenzi t'egħmilha **qabel** ma twettaq l-att kriminuż.

L-aspett preventiv għalhekk huwa dupliċi : wieħed ta' natura ġenerali u l-ieħor ta' natura speċjali. L-effett preventiv ġenerali huwa dak li bis-saħħa tal-liġi penali li tistabbilixxi l-piena, is-soċjeta tiġi kemm jista' jkun imrażna milli tikkommetti reati minħabba l-biża li tinkorri fil-piena jekk tinstab ħatja. Aktar ma dik il-piena tiġi applikata fil-prattika, aktar dak l-effett preventiv ġenerali jkun

laħaq il-mira tiegħu. L-aspett preventiv speċjali huwa dak li japplika għall-ħati innifsu, li jkun esperjenza fuqu personali l-effetti tal-piena, b'mod li darb'oħra jerġa jaħsibha sew qabel ma jagħżel li jikser il-Liġi. Jekk is-soċjeta titlef din il-biża mill-piena minħabba li l-Liġi penali tibda' titnaqqar fil-kwalita jew kwantita tal-piena jew inkella minħabba li l-pieni ma jiġux applikati bir-rigorosita dovuta għall-fattispecie tal-każ, allura ma jkun hemm xejn li jġiegħel lill-membri tas-soċjeta milli jiddeżistu għax jekk jiddelinkwu mingħajr konsegwenza jew b'konsegwenza żgħira, isir konvenjenti għall-membri fi ħdan soċjeta li jiddelinkwu. Dan iwassal għal proliferazzjoni ta' delinkwenza b'konsegwenzi nefasti għall-interessi tal-kollettivita'. Is-soċjeta allura teħtieġ li l-piena jkollha aspett preventiv li jkun effettiv u effikaċi meħtieġ għall-eżistenza paċifika tagħha stess. Altrimenti, il-kollass.

Finalment hemm l-**aspett riedukattiv** u **rijabilitattiv** tal-piena, li tikkonċentra mhux daqstant fuq l-aspett tal-ħtija speċifika tal-ħati u li għaliha tkun immirata l-azzjoni repressiva tal-piena, daqskemm fuq l-aspett ta' trattament terapewtiku individwali, immirat lejn ir-rijabilitazzjoni tal-ħati. Dan l-aspett rijabilitattiv huwa kruċjali għas-soċjeta in kwantu jgħin lill-ħati jgħaddi minn proċess ta' riforma tiegħu innifsu biex jgħinu jinqata' mir-raġunijiet u l-kundizzjonijiet li jkunu wasluh biex jiddelinkwi, billi jagħraf iqum fuq saqajh, jibni ħajtu mill-ġdid u ma jibqax aktar ta' theddida għas-soċjeta bħal meta kien fil-mument meta jkun iddelinkwa.

F'dan il-kuntest il-piena għandu jkollha effetti riedukattivi u korrezzjonali fuq il-ħati. Biex dan l-għan jintlaħaq, il-ħati għandu jsib dawk l-istrutturi maħsuba mill-Istat biex ikun jista' jwettaq dan il-perkors rijabilittativ u jiġi mgħejjun itejjeb l-imġieba tiegħu b'mod li għalhekk ikun jista' jerġa jiġi reintegrat fis-soċjeta, billi jiġi riedukat, imħeġġeġ jiżviluppa t-talenti u l-abbiltajiet tiegħu, inkoraġġit jaħdem biex ikollu biex jerġa jibni ħajtu u jgħix diċenti, ma jkollux għalfejn jiddelinkwi u jkollu wkoll minn fejn jagħmel tajjeb għad-danni li jkun ikkawża b'egħmilu. F'dan is-sens allura l-Carnelutti jtenni li l-piena hija distinta mill-kastig, għalkemm għandha effikaċja repressiva.

Ikkunsidrat : -

10. Illi din il-Qorti, wara li analizzat is-sentenza appellata u l-argumenti legali sottomessi fit-trattazzjoni tal-partijiet tqis li l-Qorti tal-Maġistrati setgħet legalment u raġonevolment tasal għall-konklużjoni li waslet għaliha li ssib ħtija fl-appellanti u li timponi l-piena ta' priġunerija kif fil-fatt għamlet. L-appellanti ammettew li kkommettew erba' serqiet differenti. Jingħad biss li għall-ewwel reat ta' serq kwalifikat bil-valur waħdu, skont l-artikolu 279(a) tal-Kodiċi Kriminali, l-Qorti setgħet timponi piena li kienet tvarja bejn ħames xhur u tliet snin priġunerija għalih biss. L-appellanti ammettew l-erba' serqiet – tnejn kwalifikati bil-valur u tnejn sempliċi lkoll kwalifikati biż-żieda tar-reat kontinwat. Il-piena ta' priġunerija kienet kwalitattivament korretta. F'dan l-aspett ma hemmx xi żball fil-

prinċipju li kienet tiġġustifika bidla tas-sentenza minn din il-Qorti.

11. L-anqas ma jista' jingħad li l-piena ta' disa' xhur priġunerija f'dan il-każ kienet b'xi mod eċċessiva jew manifestament eċċessiva. Anzi, jekk xejn, kif intwera aktar il-fuq, kienet ferm viċin il-minimu erogabbli meta jittieħed kont tal-piena għar-reati kollha f'daqqa skont il-prinċipji tal-komputazzjoni tal-pieni.

12. Il-Qorti tal-Maġistrati kellha s-setgħa tiddeċiedi jekk tapplikax il-piena karċerarja fil-forma effettiva jew sospiża tagħha. Minn eżami tas-sentenza jidher ċar li dik il-Qorti ma ħadithiex *alla leggera*. Anzi daħlet fil-fond u analizzat is-sottomissjonijiet tad-Difiża, kif ukoll il-kriterja li fuqhom Qorti ta' Ġustizzja Kriminali tqejjes id-deċiżjoni tagħha jekk u meta tiġi biex tikkonsidra li teroga sentenza ta' priġunerija fil-forma sospiża tagħha. Kjarament il-Qorti tal-Maġistrati ħadet deċiżjoni ponderata u mhux ta' kafkaf. Din il-Qorti ma tara xejn fis-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati li jintitolaha, fuq appell tal-istess appellanti li skont il-Liġi, li tvarjaha.

Konklużjoni

Għaldaqstant għall-motivi premessi, il-Qorti qegħda tiċħad l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata.

Aaron M. Bugeja

Imħallef